

розуміння місця грошових потоків у діяльності підприємств є те, що виробничі відношення виникають безпосередньо в процесі створення продукції, а фінансові – лише в сфері обміну готовими продуктами через грошову форму, яка формально може відділятися від змісту обмінного процесу. У дійсності виробничий і фінансовий цикли не обов'язково відбуваються синхронно, а можуть доволі сильно зміщатися один відносно іншого. У разі настання тяжких для фінансових потоків умов суб'єкти господарювання повинні вміти користуватися механізмом фінансування своєї діяльності не тільки за допомогою грошових, але й безгрошових фінансових потоків. Такі умови актуалізують необхідність враховувати фінансові потоки в безгрошовій формі з метою визначення реальних можливостей господарювання у безгрошовому режимі протягом тривалого періоду.

Список використаних джерел:

1. Fitch вдвое ухудшило прогноз падения ВВП мира из-за «небывалой рецессии». Rbc.ru/economics. Пандемия коронавируса, 22 апр, 19:02. URL: <https://www.rbc.ru/economics/22/04/2020/5ea061ce9a794725ece81db6>
2. Веремеева Татьяна. МВФ пересмотрит прогноз падения мировой экономики: сокращение будет серьезнее, чем ожидалось ранее. К: Новости. 16 июня 2020, 18:51. URL: [https://money.comments.ua/news/economy/mvf-peresmotrit-prognoz-padeniya-mirovoy-ekonomiki-sokraschenie-budet-ser-eznee-chem-ozhidalos-ranee-654815.html](https://money.comments.ua/news/economy/mvf-peresmotrit-prognoz-padeniya-mirovoy-ekonomiki-sokraschenie-budet-sereznee-chem-ozhidalos-ranee-654815.html)
3. Винокуров Я., Максимчук Н. Бюджетный кризис настиг Украину: средств на незащищенные расходы уже нет. *Экономическая правда*. Вторник, 24 ноября 2020, 08 : 45. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2020/11/24/668325/>
4. Скільки Україна заплатить за пандемію коронавірусу. BBC. Україна. 7 квітня 2020. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-52183753>

Кушнір О. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**НОРМУВАННЯ ЗБУТОВИХ ЗАПАСІВ
НА ПІДПРИЄМСТВІ**

Збутові запаси є дуже важливою виробничою складовою кожного підприємства, тому що вони знаходяться практично на всіх етапах обігу виробництва. Тож якщо підприємець хоче, щоб його діяльність мала хороший фінансовий результат, він повинен приділяти багато уваги процесу ефективного нормування збутових запасів.

Якщо говорити про нормування запасів, то потрібно почати з їх управління, тому що управління являє собою складний комплекс механізмів, які впливають на всю діяльність підприємства в цілому. Адже якщо всі механізми працюють ефективно, то на підприємстві оптимізація запасів відбувається на високому рівні.

Процес управління запасами ділиться на декілька складових: нормування товарно-матеріальних цінностей та запасу готової продукції.

При нормуванні товарно-матеріальних цінностей враховуються наступні фактори: обсяг виробництва та реалізації продукції; швидкість замовлення та передачі; пропускну спро-

можність; сезонність перевезень; попит та кількість споживачів, що його формують; умови і розмір відвантаженої продукції.

Якщо говорити про запас готової продукції, то можна зазначити, що його розмір планується завжди в вартісних, натуральних та відносних показниках. Плануючи продаж товарних запасів, слід враховувати час, необхідний для підготовки товару до продажу.

Накопичення готової продукції до величини розміру партії зазвичай здійснюється поступово у межах інтервалу часу на відвантаження. Цей процес називається поточною інвентаризацією і змінюється у межах відвантаженої кількості.

Відповідно до сукупного обсягу відвантаження товарно-матеріальних цінностей досягають максимальної вартості, опісля товар відвантажується, а товарний запас зменшується до нуля [1].

Середній (поточний) запас ($Z_{\text{пот}}$) визначається діленням запасу Z_{max} на 2.

Поточний коефіцієнт запасів залежить від розміру партії доставки, яка, в свою чергу, залежить від завантаження транспортного засобу та розміру замовлення.

Норма поточного запасу в натуральному обсязі визначається на підставі планової партії відвантаження:

$$C = L/2, \text{ або } 0,5L,$$

де L – партія відвантаження.

Для того, щоб визначити заплановану партію доставки, необхідно визначити загальну кількість продукції, яка повинна бути доставлена всім споживачам одночасно. Це можна зробити, ретельно проаналізувавши контракт на поставку на основі існуючого портфеля замовлень.

Поточна норма запасів встановлюється відповідно до запланованого інтервалу поставки. Якщо споживач визначає уніфіковану партію постачання товару в контракті з постачальником, запланований інтервал доставки визначатиметься на основі мінімальної норми відвантаження товару.

Швидкість транспортування залежить від вантажопідйомності автомобіля, швидкості виконання замовлення. Запланований інтервал доставки в днях (t) визначається за формулою:

$$t = N / Д,$$

де N – норма відвантаження;

$Д$ – середньодобовий випуск продукції в натуральному виразі (плановий).

Формування страхових резервів полягає у накопиченні великої кількості ресурсів для забезпечення безперервності постачання готової продукції або для забезпечення екстреної доставки, коли це необхідно.

Іншими словами, проблеми з резервним запасом можуть призвести до збою виробничого ритму, нерівномірності та затримки транспортування матеріалів, доставки неякісних товарів та руйнування їх цілісності. Розмір страхового запасу завжди встановлюється в розмірі двадцяти п'яти відсотків щодо максимального відхилення від рівня запасу перед поставкою по відношенню до його середньої величини [2]. Величина страхових резервів визначається шляхом обчислення стандартного відхилення фактичного інтервалу доставки від середнього. При

плануванні запасів збуту можна використовувати статистичні методи для розподілу запасів готової продукції без їх поділу на поточну, страхову і підготовчу частини. У цьому випадку використовується середній фактичний запас.

Товарно-транспортний запас у транспортному каналі від постачальника до споживача формується на всіх видах транспортних засобів: залізничному, морському, повітряному, автомобільному транспорті [3]. Тобто, час транспортування починається з моменту, коли виробник фактично передає товар відповідній транспортній організації, і до моменту, коли товар передається покупцеві.

Отже, можна зробити висновки про те, що нормування збутових запасів на підприємстві – це дуже складний процес, якому слід приділяти багато уваги кожному підприємству. Для досягнення позитивного результату у цьому процесі потрібно вміти правильно організувати управлінську систему.

Список використаних джерел:

1. Косенко О. П. Маркетингова діяльність підприємства : навч. посіб. Харків, НТУ «ХП», 2018. 1008 с.
2. Оснач О. Ф., Беяцев М. І. Промисловий маркетинг. Донецьк: ООО ПКФ «БАО», 2004. 384 с.
3. Бойчук І. В., Дмитрів А. Я. Маркетинг промислового підприємства : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2014. 360 с.

Кушнір О. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ОБОРОТНИЙ КАПІТАЛ:
СКЛАД ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ**

Оборотний капітал – це один із найбільш важливих компонентів, які визначають економічну політику будь-якої організації. Адже він безпосередньо впливає на механізми забезпечення безперервності всіх процесів, включаючи поставки сировини, виробництва продукції та її збуту. Особливо важливо те, що оборотні активи підприємства є дуже важливою складовою економічної безпеки та стабільності суб'єктів господарювання.

Необхідно проводити регулярний моніторинг цього показника, так як від його стану залежить те, наскільки підприємство буде ліквідним, платоспроможним, ефективним та конкурентоспроможним [1].

Якщо зачепити питання визначення терміну «оборотний капітал», то можна сказати наступне: під оборотним капіталом розуміють різницю між активами, що знаходяться зараз на рахунках компанії і використовуються для її діяльності та її пасивами. Оборотний капітал – це кошти, які знаходяться в активах. Чим більший оборотний капітал, тим більш фінансово стійкою є організація. На рис. 1 зображено склад оборотних коштів.

Ефективність використання оборотного капіталу – це не так збільшення кількості коштів, що інвестовані в активи компанії, як збільшення віддачі від цих інвестицій. Цей показник